

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Lagstiftning om fortsatt kommunalt deltagande i finansieringen av hälso- och sjukvården

1994-95

nr 6

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att en landskapslag om delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet år 1995 stiftas.

Kommunerna åläggs i lagen att tillsammans med landskapet svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommunerna fullgör sin uppgift genom att de till landskapet betalar ett belopp motsvarande en uttaxering per skatteöre om 3,5 penni. Till grund för beräkningen av beloppets storlek läggs det totala antalet skatteören för skatteåret 1993. Vid fördelningen av beloppet mellan kommunerna beaktas förutom uttaxeringen om 3,5 penni även den komplettering av skatteinkomster som beviljas kommunerna år 1995.

Landskapsskattelagens tillämpning uppskjuts till skatteåret 1996.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och utvärdering av nuläget

Genom den så kallade HOSS-reformen övertog landskapet ansvaret för hälso- och sjukvården i landskapet. Under år 1994 har kommunerna tillsammans med landskapet svarat för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Uppgiften har ålagts kommunerna genom landskapslagen om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet (32/94). Kommunerna fullgör sin uppgift genom att delta i finansieringen av hälso- och sjukvården. Det belopp kommunerna skall betala år 1994 är 53.803.477 mark. Beloppet motsvarar en uttaxering om 3,5 penni per det totala antalet skatteören som fastställts för skatteåret 1992.

Syftet med kommunernas deltagande i finansieringen av hälso- och sjukvården är att för år 1994 ordna ett finansieringsalternativ till landskapsskatten då det visade sig att det rådde oklarhet om landskapsskattelagen kunde träda i kraft och om kostnaden för uppbörden av landskapsskatten.

Den temporära modell som valdes för delfinansieringen av hälso- och sjukvården år 1994 har visat sig vara ett enkelt och billigt alternativ i förhållande till landskapskattesystemet.

Formellt har inte kommunerna något inflytande över utformningen av hälso- och sjukvårdspolitiken i landskapet. Landskapet som ansvarar för hälso- och sjukvården borde även bära hela kostnadsansvaret. Även om det på sikt är landskapsstyrelsens målsättning att kommunernas finansieringsansvar för hälso- och sjukvården skall upphöra anser landskapsstyrelsen att det inte är ekonomiskt ändamålsenligt att uppbära landskapsskatt år 1995 på grund av uppbördskostnaderna eller att uppta lån för att finansiera den kommunala andelen om cirka 53 miljoner mark. Det är inte heller möjligt, utan betydande försämring av samhällsservicen och av den ekonomiska utjämningen mellan regionerna, att minska de olika anslagen till kommunerna i budgeten med cirka 53 miljoner mark. Landskapsstyrelsen anser att det delfinansieringssystem som tillämpas under år 1994 är ett mellan kommunerna och landskapet kostnadsneutralt system som även bör tillämpas under år 1995.

Enligt 28 § landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (70/93) beräknas kompletteringen av skatteinkomsterna för åren 1994 och 1995 på basis av den genomsnittliga uttaxeringen per skatteöre i landskapet under år 1994 minskad med 3,5 penni. Paragrafen ändrades (33/94) för att skattekompletteringen för åren 1994 och 1995 skall bli neutral även om uttaxeringen per skatteöre inte sänktes, vilket förväntades med anledning av HOSS-reformen. Eftersom bestämmelsen även gäller skattekompletteringen för år 1995 och då ÅHS-avgiften för år 1995 baseras sig på en uttaxering om 3,5 penni per skatteöre finns det inte anledning att ändra 28 § landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

2. Huvudpunkterna i förslaget

Kommunerna åläggs att tillsammans med landskapet svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommunerna fullgör sitt ansvar genom att de betalar ett belopp som beräknas utgående från det totala antalet skatteören för den senast slutförda beskattningen och en uttaxering om 3,5 penni per skatteöre. För budgetåret 1995 läggs sålunda uppgifter från skatteåret 1993 till grund.

Vid fördelningen av beloppet mellan kommunerna beaktas det totala antalet skatteören för respektive kommun vid den senast slutförda beskattningen och den komplettering av skatteinkomster som beviljas kommunen under budgetåret.

Det belopp en kommun skall betala fastställs av landskapsstyrelsen och delas i tolv lika stora rater som betalas månatligen. Antalet rater vid årets första betalning och tidpunkten för betalningen är avhängig av när landskapsstyrelsen fastställer storleken på kommunens andel.

3. Förslagets ekonomiska verkningar

Förslaget torde innebära att kommunernas ekonomi inte påverkas nämnvärt i förhållande till vad som vore fallet om en landskapsskatt om 3,5 penni per skatteöre hade uppburits år 1995 och kommunerna hade sänkt den genomsnittliga uttaxeringen per skatteöre med 3,5 penni. För enskilda kommuner kan det inte uteslutas att de kommer att betala ett större belopp än vad som vore fallet om det totala antalet skatteören i kommunen skatteåret 1995 hade lagts till grund.

Förslaget innebär att kommunerna sammanlagt betalar cirka 53 miljoner mark till landskapet för delfinansieringen av hälso- och sjukvården år 1995. Beloppet baserar sig på de preliminära uppgifterna om antalet skatteören 1993.

För landskapets del leder förslaget till att det inte uppstår några kostnader för verkställandet av landskapsbeskattningen och för uppbörden av landskapsskatt år 1995.

4. Förslagets verkningar i fråga om organisation och personal

Framflyttandet av verkställandet av landskapsbeskattningen till skatteåret 1996 innebär att landskapsstyrelsen avlyfts alla förvaltningsuppgifter i samband med verkställandet av landskapsbeskattningen och uppbörden av landskapsskatt för skatteåret 1995.

5. Beredningen av förslaget

Den 13 maj 1994 förde landskapsstyrelsen en principdiskussion rörande delfinansieringen av hälso- och sjukvården och beslöt att ärendet skulle upptas i de förhandlingar rörande de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna landskapsstyrelsen hade för avsikt att föra med kommunerna i samband med budgetberedningen.

Den arbetsgrupp med representanter från landskapet och kommunerna som har diskuterat budgetfrågor för år 1995 enades om att kommunerna år 1995 skall delta i finansieringen av hälso- och sjukvården istället för att landskapsskatt uppbärs.

Beredningen av lagförslaget har utförts som tjänstemannauppdrag vid lagberedningen.

DETALJMOTIVERING

1. Landskapslag om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet

I § 1 1 § landskapslagen om hälso- och sjukvården (60/93) anges att landskapet Åland svarar för att befolkningen i landskapet erhåller hälso- och sjukvård. I paragrafen anges att även kommunerna år 1995 skall svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommunernas ansvar är endast ekonomiskt. För att klargöra att kommunerna förutom detta ekonomiska ansvar även är skyldiga att ersätta landskapet för de driftskostnader som landskapet förorsakas genom den åldringssjukvård som hälso- och sjukvårdsmyndigheten tillhandahåller har i paragrafen intagits en uttrycklig bestämmelse härom.

Med det totala antalet skatteören avses de uppgifter som enligt 81 § 2 mom. beskattningsslagen (FFS 482/58) fastställs för varje kommun. De i riket benämnda "kommunernas andelar av samfunds inkomstskatt" omvandlade till skatteören omfattas således även de av begreppet det totala antalet skatteören.

Med det totala antalet skatteören som fastställts för skatteåret 1993 avses den beskattning som slutförs den 30 december 1994 enligt finansministeriets beslut (FFS 925/94).

2 § För att kommunerna och Ålands hälso- och sjukvård någorlunda säkert redan under budgetberedningen skall veta med vilket belopp kommunerna kommer att delta med i finansieringen av hälso- och sjukvården har som beräkningsgrund valts det totala antalet skatteören som fastställts för skatteåret 1993.

Förutom uttaxeringen per skatteöre skall skattekompletteringen som beviljas under budgetåret beaktas. De kommuner som beviljas skattekomplettering skall betala ett högre belopp än det belopp som uträknas genom att antalet skatteören i kommunen multipliceras med en uttaxering om 3,5 penni. De kommuner som inte beviljas skattekomplettering kommer däremot att betala ett lägre belopp än vad nämnda uttaxering per skatteöre leder till.

Fördelningen av beloppet mellan kommunerna baserar sig på samma system som tillämpas under år 1994 enligt 2 § landskapslagen om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet (32/94).

3 § I paragrafen anges att landskapsstyrelsen fastställer varje kommuns andel samt att andelen delas i tolv lika stora rater som skall betalas månatligen. Med sista vardagen i månaden avses den sista dagen i månaden då banker och andra penninginrättningar håller öppet.

4 § Lagförslaget har samband med budgeten eftersom uttaxeringen om 3,5 penni har fastslagits med beaktande av de övriga inkomsterna samt utgifterna för Ålands hälso-

och sjukvård. Lagförslaget torde således slutbehandlas tidigast november månad år 1994. Med beaktande av lagstiftningskontrollen är det möjligt att lagen inte kan träda i kraft före april månad 1995. Dessutom beviljas skattekomplettering årligen före utgången av mars månad vilket medför att samtliga faktorer som måste föreligga för att kunna fastställa kommunernas andelar formellt möjligen är tillgängliga först i april månad år 1995. Av dessa orsaker föreslår landskapsstyrelsen att tidpunkten för lagens ikraftträdande lämnas öppen för landskapsstyrelsens avgörande samt att antalet rater som skall ingå i den första betalningen blir avhängig av när landskapsstyrelsen fastställer kommunens andel.

2. Landskapslag om ändring av 12 § landskapsskattelagen

Enligt 12 § landskapsskattelagen skall landskapsskatt betalas första gången vid den beskattning som verkställs för skatteåret 1995. Genom att finansieringen av budgetunderskottet ordnas på annat sätt år 1995 föreslår landskapsstyrelsen att paragrafen ändras så att landskapsskatt skall betalas första gången vid den beskattning som skall verkställas för skatteåret 1996.

3. Landskapslag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

Genom en ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (59/93) har en ny 11a § om underskottsgottgörelse fogats till kommunalskattelagen. Paragrafen trädde i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1995. Eftersom bestämmelsen har samband med landskapsskatten föreslår landskapsstyrelsen att ikraftträdelsebestämmelsen i den nämnda lagen ändras så att lagen tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1996.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lagar.

1. **LANDSKAPSLAG**
om temporär delfinansiering av hälso- och sjukvården i landskapet

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Med avvikelse från vad som stadgas i 1 § landskapslagen om hälso- och sjukvården (60/93) skall under år 1995 kommunerna tillsammans med landskapet svara för att hälso- och sjukvård tillhandahålls. Kommunerna fullgör sin uppgift genom att, utöver vad som anges i 13 § landskapslagen om hälso- och sjukvården, till landskapet betala ett belopp som motsvarar en uttaxering om 3,5 penni per det totala antalet skatteören som fastställts för skatteåret 1993.

2 §

Fördelningen av varje kommuns andel av det belopp som beräknas enligt bestämmelserna i 1 § görs enligt det totala antalet skatteören som fastställts för respektive kommun skatteåret 1993 multiplicerat med en uttaxering om 3,5 penni per skatteöre med beaktande av den komplettering av skatteinkomsterna som med stöd av bestämmelserna i 11 och 28 §§ landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (70/93) beviljas kommunerna år 1995.

Kompletteringen beaktas på följande sätt:

- 1) det belopp en kommun beviljas som komplettering av skatteinkomster förvandlas till skatteören genom att beloppet divideras med den genomsnittliga, vägda uttaxeringen per skatteöre i landskapet skatteåret 1995 minus 3,5 penni,
- 2) härefter divideras det belopp som beräknas enligt bestämmelserna i 1 § med det enligt 1 punkten erhållna totalantalet skatteören,
- 3) slutligen multipliceras beloppet per skatteöre enligt 2 punkten med respektive kommuns skatteörestal enligt 1 punkten och det sålunda erhållna markbeloppet påförs respektive kommun, varefter summan av dessa markbelopp avdras för de kommuner som inte beviljas komplettering i förhållande till respektive kommuns skatteörestal skatteåret 1993.

3 §

Den andel som beräknas enligt bestämmelserna i 2 § och som kommunen skall betala fastställs av landskapsstyrelsen. Andelen delas i tolv lika stor rater. Varje rat skall betalas månatligen och förfaller till betalning den sista vardagen i månaden med beaktande av bestämmelserna i 4 §.

4 §

Denna lag träder i kraft den .

Om kommunens andel fastställs före den 1 februari 1995 skall kommunen betala de två första raterna i februari månad 1995.

Om kommunens andel fastställs efter den 31 januari 1995 men före den 16 mars 1995 skall kommunen betala de tre första raterna i mars månad.

Om kommunens andel fastställs efter den 15 mars 1995 men före den 16 april 1995 skall kommunen betala de fyra första raterna i april månad 1995.

Om kommunens andel fastställs efter den 15 april 1995 men före den 16 maj 1995 skall kommunen betala de fem första raterna i maj månad 1995.

Om kommunens andel fastställs efter den 15 maj 1995 men före den 16 juni 1995 skall kommunen betala de sex första raterna i juni månad 1995.

2.

L A N D S K A P S L A G
om ändring av 12 § landskapsskattelagen

I enlighet med lagtingets beslut ändras 12 § 1 mom. landskapsskattelagen den 19 oktober 1993 (58/93), sådant det lyder i landskapslagen den 22 mars 1994 (34/94), som följer:

12 §

Denna lag träder omedelbart i kraft. Landskapsskatt betalas första gången vid den beskattning som skall verkställas för skatteåret 1996.

Denna lag träder i kraft den .

3.

L A N S K A P S L A G
om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i
landskapslagen om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut ändras ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen den 19 oktober 1993 om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (59/93), sådan den lyder i landskapslagen den 22 mars 1994 (35/94), som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994 och tillämpas första gången vid den kommunalbeskattning som skall verkställas för skatteåret 1996.

Denna lag träder i kraft den .

Mariehamn den 22 november 1994

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Tomas Lundberg